

Lantmännen ek. för.
Att: advokaterna AA och BB samt biträdande
juristen CC

Anmälan om företagskoncentration – återförsäljning av slit- och reservdelar samt redskap till entreprenadmaskiner

Konkurrensverkets beslut

Konkurrensverket lämnar Lantmännen ek. för:s förvärv av ensam kontroll över Entrack AB utan åtgärd.

Företagskoncentrationen och berörda företag

1. Lantmännen ek. för. (Lantmännen), 769605-2856, har den 15 juli 2024 enligt 4 kap. 6 § konkurrenslagen (2008:579), KL, anmält förvärv av ensam kontroll över Entrack Sverige AB (Entrack), 556741-9824.
2. Lantmännen är en ekonomisk förening med säte i Sverige. Lantmännen är ett lantbrukskooperativ som ägs av ca 18 000 svenska lantbrukare. Föreningen är indelad i fem verksamhetsområden, Division Lantbruk, Division Energi, Division Livsmedel, Affärsområde Swecon och Affärsområde Fastigheter. Detta ärende berör främst Affärsområde Swecon (Swecon). Genom Swecon bedriver Lantmännen verksamhet inom återförsäljning av entreprenadmaskiner och tillhörande slit- och reservdelar samt redskap. Swecon är bland annat exklusivt auktoriserad och rikstäckande återförsäljare i Sverige för entreprenadmaskiner av märket Volvo.
3. Entrack är verksamt inom tillverkning och försäljning av slit- och reservdelar samt redskap till entreprenadmaskiner. Delarna säljs främst under egna varumärken men undantagsvis förekommer även försäljning av delar från andra varumärken.

Förutsättningar för beslutet

4. En företagskoncentration som prövas enligt 4 kap. 1 § KL ska förbjudas om den är ägnad att påtagligt hämma förekomsten eller utvecklingen av en effektiv konkurrens inom landet i dess helhet eller en avsevärd del av det. Vid prövningen av om en företagskoncentration ska förbjudas ska särskilt beaktas om den medför att en dominerande ställning skapas eller förstärks.

Konkurrensverkets utredning i ärendet

5. Konkurrensverket har under utredningen genomfört intervjuer med de samgående företagen, flera av deras konkurrenter och kunder samt en branschorganisation. Därutöver har Konkurrensverket inhämtat uppgifter från såväl de samgående företagen som deras konkurrenter avseende bland annat försäljning.

Allmänt om slit- och reservdelar samt redskap till entreprenadmaskiner

6. Entreprenadmaskiner är maskiner som används vid bygg- och anläggningsarbeten och andra arbeten som inkluderar hantering av massor. Exempel på entreprenadmaskiner är grävmaskiner, hjullastare, tipptruckar och bandmaskiner. På engelska används termen *earth moving machine*. Det finns ett stort antal tillverkare av entreprenadmaskiner, däribland Volvo, Caterpillar, Komatsu och Hitachi. Det är vanligt förekommande att dessa tillverkare har exklusiva nationella återförsäljare.
7. Beroende på vilken funktion en entreprenadmaskin ska användas för kan olika typer av redskap fästas på maskinen, exempelvis grävskopor, plogar för snöröjning och schaktblad. Redskapen tillverkas ofta av andra tillverkare än de som tillverkar själva entreprenadmaskinen.
8. Entreprenadmaskiner används ofta i miljöer där de utsätts för slitage i olika omfattning. En grävmaskin utrustad med en grävskopa stöter exempelvis i sten och andra massor. För att skydda de delar av skopan som utsätts för slitage fästs olika metalledar på skopan, såsom slitstål och skoptänder. Dessa delar vet man på förhand kommer utsättas för slitage och det är därför förutsett att delarna kommer bytas ut med jämna mellanrum. På engelska används termen *ground engaging tools* (GET) för dessa slitdelar.
9. En annan del som slits på en entreprenadmaskin är dess underrede (även benämnt undervagn). Underredet är delen som för maskinen framåt och består av plattor (i stål eller gummi) som fästs på en kedja. Exempel på delar som hör till underredet är larvplattor, drivhjul, länkenheter, under- och överrullar.

10. Precis som med andra maskiner kan olika komponenter på en entreprenadmaskin behöva bytas ut till följd av skada eller annat som inte är förutsett. Detta kan gälla allt från stolen i hytten till avancerade delar i maskinens motor. Det finns således en stor bredd på vilken typ av reservdelar som kan behöva köpas till en entreprenadmaskin. När det fortsättningsvis i detta beslut hänvisas till reservdelar avses alla delar som på grund av bristande funktion byts ut på en entreprenadmaskin och som inte utgör slitdelar (GET) eller tillhör underredet.
11. En entreprenadmaskinägare som efter inköpet av maskinen behöver köpa slitdelar (GET), underredesdelar och reservdelar kan vända sig dels till den auktoriserade återförsäljaren av maskinen, dels till aktörer som inriktat sig på att tillgodose detta behov utan att vara återförsäljare av maskiner. Försäljningen av slit- och reservdelar som sker efter ett inköp av entreprenadmaskin benämns ibland eftermarknaden.
12. Swecon och Entrack är båda verksamma inom försäljning av slitdelar (GET), underredesdelar och reservdelar samt redskap till entreprenadmaskiner. Beträffande redskap har det under utredningen inte framkommit några indikationer på att koncentrationen skulle ge upphov till problem från konkurrenssynpunkt. Försäljningen av redskap till entreprenadmaskiner berörs därför inte mer i detta beslut.

Bedömning

Relevant marknad

Inledning

13. Avgränsning av relevanta marknader görs för att fastställa gränserna för konkurrensen mellan företag. En relevant marknad består dels av en relevant produktmarknad, dels av en relevant geografisk marknad. Syftet med att avgränsa dessa marknader är att identifiera de faktiska konkurrenter till de berörda företagen som är i stånd att begränsa deras beteende och hindra dem från att agera oberoende av ett effektivt konkurrenstryck.
14. Den relevanta produktmarknaden omfattar i första hand de produkter eller tjänster som köparna anser vara utbytbara med varandra, dvs. sådana produkter eller tjänster som på grund av pris, funktion och egenskaper i övrigt kan tillfredsställa samma behov hos köparen.
15. Den relevanta geografiska marknaden omfattar det område inom vilket de berörda företagen tillhandahåller de relevanta produkterna eller tjänsterna, inom vilket konkurrensvillkoren är tillräckligt likartade och som kan skiljas från angränsande geografiska områden på grund av väsentliga skillnader i konkurrensvillkoren.

Relevant produktmarknad

16. Lantmännen anför i sin anmälan att marknaden för återförsäljning av slit- och reservdelar till entreprenadmaskiner kan särskiljas från den övergripande marknaden för återförsäljning av entreprenadmaskiner.
17. Enligt Lantmännen är det inte lämpligt att segmentera marknaden ytterligare. Att kategorisera en specifik del som antingen en slitdel eller en reservdel är enligt Lantmännen förenat med svårigheter eftersom vissa maskiner används för mycket specifika uppgifter som kan leda till att delar slits ut snabbare än vad som är normalt för samma del i en annan maskin. Huruvida något är att betrakta som en slitdel eller en reservdel kan bero på en kombination av användningsfaktorer, materialkvalitet, underhåll och maskinens ålder. Denna komplexitet gör det svårt att tydligt definiera en del som enbart en slitdel eller en reservdel.
18. Under Konkurrensverkets utredning har dock framkommit omständigheter som talar för att marknaden skulle kunna avgränsas snävare än till slit- och reservdelar. Flera marknadsaktörer har haft en tydlig uppfattning om att slitdelar (GET), underreden och reservdelar till entreprenadmaskiner är produkter med skild karaktär och som därför bör ses som tre olika segment. Argument för en sådan indelning är att vissa marknadsaktörer är verksamma enbart inom vad de benämner som segmentet slitdelar (GET), medan andra primärt säljer underreden. Reservdelar tycks ofta säljas av helt andra aktörer än de som säljer slitdelar (GET) eller underreden. Även produkternas användning tyder på att segmenten skiljer sig åt. Flera aktörer uppger att slitdelar (GET) regelbundet byts ut till följd av ett förväntat slitage. Underredesdelar förväntas också slitas ut, men är av lite mer komplex karaktär än slitdelar (GET) och byts ut mer sällan. En reservdel till motor, hytt eller andra delar av maskinen köps däremot in till följd av oväntad skada eller bristande funktion på någon komponent (med undantag för några delar såsom filter). Vissa marknadsaktörer menar också att reservdelar generellt är mer komplexa än slitdelar (GET) och underredesdelar, som har en enklare utformning. Detta bidrar till att kunder ofta byter slitdelar (GET) och delar till underrede på egen hand, men att detta förekommer mer sällan beträffande reservdelar.
19. Eftersom företagskoncentrationen inte väntas leda till påtagligt hämmande av effektiv konkurrens oavsett indelning, finner Konkurrensverket emellertid inte anledning att slutligt fastställa den relevanta produktmarknaden.

Relevant geografisk marknad

20. Enligt anmälan agerar de samgående företagen på en åtminstone EU-vid marknad, bland annat med hänsyn till att det inte finns några nationella begränsningar för dessa typer av produkter samt att både Swecon och Entrack har betydande försäljning till internationella kunder.

21. Det har Konkurrensverkets under utredning framkommit att kunderna har kännedom om utländska återförsäljare och i någon utsträckning har handlat från dessa. I huvudsak verkar kunder dock handla från aktörer inom landet.
22. Beträffande slitdelar (GET) anser flera marknadsaktörer att det inte finns några betydande hinder för utländska aktörer att sälja varor till svenska kunder. Även när det gäller reservdelar kan kunder vid en större prisökning överväga att vända sig till aktörer utanför Sverige. Samtidigt begränsas kundernas möjlighet att beställa reservdelar från utlandet av behovet av snabba leveranser, eftersom byten inte kan förutses på samma sätt som för en slitdel och det är kostsamt när en maskin står still till följd av bristande funktion.
23. Eftersom företagskoncentrationen inte väntas leda till påtagligt hämmande av effektiv konkurrens oavsett indelning, finner Konkurrensverket emellertid inte anledning att slutligt avgränsa den relevanta geografiska marknaden.

Inget påtagligt hämmande av en effektiv konkurrens

24. Konkurrensverket har att bedöma huruvida den anmälda företagskoncentrationen riskerar att påtagligt hämma förekomsten eller utvecklingen av en effektiv konkurrens inom landet i dess helhet eller en avsevärd del av det. Faktorer som är av betydelse för denna bedömning är de samgående företagens marknadsandelar och andra faktorer som kan hämma eller främja konkurrensen, såsom förekomsten av faktisk och potentiell konkurrens samt köpmakt.
25. Konkurrensverket har under utredningen fått blandade synpunkter på koncentrationens effekter från kunder och konkurrenter till de samgående företagen. Vissa kunder har ansett att det finns flera konkurrenter de kan köpa slitdelar (GET), underredesdelar och reservdelar från. Några har visserligen uppgett att Entrack är det främsta alternativet till Swecon vad gäller slit- och reservdelar, men är beredda att söka efter annan leverantör om det skulle ske en försämring i pris eller service.
26. En majoritet av de kunder till Entrack och Swecon som Konkurrensverket haft kontakt med under utredningen har inte haft några invändningar mot förvärvet. Många uppger att de kan få tag på slitdelar (GET), underredesdelar och reservdelar på andra håll. Flera upplever inte Swecon och Entrack som nära konkurrenter i dag.
27. Ett antal kunder och konkurrenter till de samgående företagen har dock framfört att Swecon och Entrack gemensamt skulle få en hög marknadsandel, eller till och med bli dominerande, och därmed ha möjlighet att höja priserna på sina produkter efter koncentrationen. Utredningen har i denna del visat följande.

28. Lantmännen har i anmälan uppskattat att de samgående företagen på marknaden för återförsäljning av slit- och reservdelar till entreprenadmaskiner i Sverige får en gemensam marknadsandel understigande 20 procent. Detta motsvarar en potentiellt bredare marknad omfattande de tre segmenten slitdelar (GET), underreden och reservdelar.
29. En marknadsandel under 20 procent ger endast i sällsynta fall incitament för företagen att höja priserna, eftersom det vid sådana relativt låga marknadsandelar i regel finns andra leverantörer för kunderna att vända sig till. Konkurrensverket har inhämtat branschorganisationen Maskinleverantörernas syn på marknadens storlek. Maskinleverantörernas uppfattning om marknadens storlek ligger inte långt från den som Lantmännen lämnat in. Vidare har Konkurrensverket gjort en känslighetsanalys och justerat samtliga parametrar som Lantmännen använt i sin beräkningsmodell för att undersöka om justeringarna skulle kunna leda till högre marknadsandelar på en potentiellt bredare marknad. Även med konservativa justeringar av samtliga parametrar drar Konkurrensverket slutsatsen att koncentrationen inte kommer att medföra en gemensam marknadsandel över 30 procent för de samgående företagen på en potentiellt bredare marknad för slitdelar (GET), underreden och reservdelar till entreprenadmaskiner.
30. Konkurrensverket har även undersökt om de samgående företagen efter koncentrationen skulle bli den största aktören i Sverige inom något av de tre segmenten slitdelar (GET), underreden respektive reservdelar. Resultatet visar att Swecon och Entrack har sin försäljningstyngdpunkt i skilda segment. Swecons totala försäljning på eftermarknaden utgörs nästan uteslutande av reservdelar, till en mycket liten del av slitdelar (GET) och till en ännu mindre del av underredesdelar. Entracks försäljning utgörs tvärtom till en mycket liten del av reservdelar, medan mer än hälften är slitdelar (GET) och resten underredesdelar. Det tyder på att företagskoncentrationen snarare utökar och kompletterar de samgående företagens sortiment än att den eliminerar konkurrensen mellan två företag med försäljningstyngdpunkt inom samma segment.
31. Vissa marknadsaktörer har uttryckt farhågor om att koncentrationen kan leda till att de samgående företagen får en stark ställning på delar till entreprenadmaskiner av märket Volvo och att detta skulle kunna leda till prishöjningar.
32. Vad först gäller slitdelar (GET), visar Konkurrensverkets utredning att dessa är maskinmärkesoberoende och att det finns många alternativa leverantörer som erbjuder slitdelar (GET). Det är redskapet, inte entreprenadmaskinen, som avgör vilken slitdel som passar.

33. För försäljning av underredesdelar som passar till Volvo-maskiner har utredningen visat att det efter koncentrationen kvarstår starka alternativa aktörer. Kunder som fått frågan hur de skulle agera vid en prishöjning från de samgående företagen har uppgett att de skulle vända sig till andra leverantörer. Flera kunder har uppgett att det eventuellt inte finns en leverantör som har samma breda utbud som Entrack, men det har bekräftats att alla underredesdelar till Volvo-maskiner kan införskaffas via alternativa och etablerade leverantörer i Sverige.
34. Beträffande försäljning av reservdelar till Volvo-maskiner har utredningen visat att Entrack har en mycket liten försäljning av reservdelar. Entrack katalogför inte reservdelar och ser försäljningen av dessa som en kringtjänst. När kunder efterfrågar reservdelar köper Entrack in dessa från någon av de alternativa leverantörerna.
35. Konkurrensverket bedömer därför att risken för prishöjningar på delar till Volvo-maskiner till följd av den aktuella företagskoncentrationen är liten.
36. Slutligen har någon marknadsaktör uttryckt oro för att de samgående företagen efter företagskoncentrationen ska sluta leverera delar som passar entreprenadmaskiner av andra märken än Volvo. Utredningen visar dock att Entracks försäljning av delar till entreprenadmaskiner av andra varumärken än Volvo utgör merparten av Entracks omsättning. Det har inte framkommit stöd för att koncentrationen skulle ge de samgående företagen incitament att minska den försäljningen.
37. Konkurrensverket finner sammanfattningsvis att koncentrationen inte är ägnad att påtagligt hämma förekomsten eller utvecklingen av en effektiv konkurrens inom landet i dess helhet eller en avsevärd del av det. Koncentrationen ska därför lämnas utan åtgärd.

Detta beslut har fattats av enhetschefen Maria Ulfvensjö Baltatzis. Föredragande har varit sakkunniga juristen Alexandra Popoff.

Beslutsfattandet har dokumenterats digitalt och beslutet saknar därför namn-underskrift.

Maria Ulfvensjö Baltatzis

Beslutet kan inte överklagas.

Detta beslut publiceras på Konkurrensverkets webbplats.